

Sud je pojasnio određene odredbe Direktive o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji

Toj se direktivi protivi nacionalni propis koji dopušta da se u korist države oduzme imovina za koju se tvrdi da pripada osobi koja nije počinitelj kaznenog djela a da toj osobi pritom nije omogućeno da sudjeluje kao stranka u postupku oduzimanja

Dva bugarska državljanina (u daljnjem tekstu: dotične osobe) osuđena su u kaznenom postupku zbog neovlaštenog posjedovanja iznimno opasnih opojnih sredstava u svrhu njihove distribucije u veljači 2019. u Varni (Bugarska). Nakon te osuđujuće presude Okražna prokuratura – Varna (Okružno državno odvjetništvo u Varni, Bugarska) zatražilo je od Okražnog sada Varna (Okružni sud u Varni, Bugarska) oduzimanje novčanih iznosa otkrivenih u njihovim stanovima tijekom pretrage.

Na raspravi pred tim sudom dotične su osobe izjavile da zaplijenjeni novčani iznosi pripadaju članovima njihovih obitelji. Potonji nisu sudjelovali u postupku pred navedenim sudom jer im nacionalno pravo to ne dopušta. Taj je sud odbio odobriti oduzimanje navedenih novčanih iznosa jer je smatrao da kazneno djelo za koje su dotične osobe osuđene nije takvo da dovodi do ostvarivanja ekonomske koristi. Osim toga, iako postoje dokazi da su dotične osobe prodavale opojna sredstva, protiv njih se zbog toga nije vodio kazneni progon niti su osuđene za takvo kazneno djelo. Okružno državno odvjetništvo u Varni pobijalo je tu presudu ističući da prilikom primjene relevantnih nacionalnih odredbi navedeni sud nije uzeo u obzir Direktivu 2014/42¹.

U tim je okolnostima sud koji je uputio zahtjev odlučio postaviti pitanja Sudu o nužnosti postojanja prekogranične situacije za primjenu Direktive 2014/42, opsegu oduzimanja predviđenog tom direktivom kao i o dosegu prava na učinkovito pravno sredstvo priznatog trećoj osobi koja tvrdi ili za koju se tvrdi da je vlasnik imovine koja je predmet oduzimanja. Svojom se presudom Sud tako izjasnio o pitanjima od iznimne važnosti za pojašnjavanje područja primjene Direktive 2014/42 i tumačenje nekih njezinih ključnih pojmova.

Ocjena Suda

Kao prvo, Sud je utvrdio da **posjedovanje opojnih sredstava u svrhu njihove distribucije ulazi u područje primjene Direktive 2014/42 iako su svi elementi svojstveni počinjenju tog kaznenog djela ograničeni na samo jednu državu članicu**. Naime, na temelju UFEU-a², takvo je kazneno djelo obuhvaćeno jednim od područja osobito teškog kriminaliteta s prekograničnom dimenzijom navedenih u tom ugovoru. Posljedično, zakonodavac Unije nadležan je za donošenje minimalnih pravila usklađivanja koja se odnose na definiranje kaznenih djela i sankcija u tom području, pri čemu ta nadležnost također obuhvaća situacije u kojima su elementi svojstveni počinjenju konkretnog kaznenog djela ograničeni na samo jednu državu članicu.

¹ Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL 2014., L 127, str. 39)

² Članak 83. stavak 1. UFEU-a

Kao drugo, Sud smatra da Direktiva 2014/42 predviđa ne samo oduzimanje imovine koja čini ekonomsku korist ostvarenu kaznenim djelom za koje je njegov počinitelj osuđen **nego se također odnosi na oduzimanje imovine koja pripada počinitelju kaznenog djela, a u pogledu koje je nacionalni sud pred kojim se postupak vodi siguran da je stečena drugim kriminalnim radnjama**. Međutim, takva oduzimanja treba provesti uz poštovanje jamstava predviđenih tom direktivom³ i ona su uvjetovana time da je kazneno djelo za koje je navedeni počinitelj proglašen krivim jedno od onih ondje navedenih⁴ i time da to kazneno djelo može izravno ili neizravno dovesti do ekonomske koristi.

Kad je riječ o prvoj vrsti oduzimanja, nužno je da je imovinska korist koju se namjerava oduzeti **ostvarena kaznenim djelom za koje je njegov počinitelj pravomoćno osuđen**.

Kad je riječ o drugom slučaju koji odgovara proširenom oduzimanju⁵, Sud navodi da, s jedne strane, kako bi se utvrdilo može li kazneno djelo dovesti do ekonomske koristi, **države članice mogu uzeti u obzir način djelovanja, primjerice je li kazneno djelo počinjeno u kontekstu organiziranog kriminala ili s namjerom ostvarivanja redovite dobiti od kaznenih djela**⁶. S druge strane, uvjerenje nacionalnog suda da je imovina stečena kriminalnim radnjama **mora se temeljiti na okolnostima slučaja uključujući konkretne činjenične elemente i dostupne dokaze**⁷. U tu svrhu taj sud može među ostalim uzeti u obzir nerazmjer između vrijednosti predmetne imovine i zakonitog prihoda osuđene osobe⁸.

Naposljetku, kad je riječ o oduzimanju imovine trećih osoba⁹, ono pretpostavlja da se **dokaže prijenos imovinske koristi na treću osobu koji je izvršila osumnjičena ili optužena osoba ili da se dokaže da je treća osoba stekla takvu imovinsku korist i da je znala da je svrha tog prijenosa ili stjecanja izbjegavanje oduzimanja**.

Kao treće, Sud je presudio da se Direktivi 2014/42, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, **protivi nacionalni propis koji u korist države dopušta oduzimanje imovine za koju se tvrdi da pripada osobi koja nije počinitelj kaznenog djela a da toj osobi pritom nije omogućeno da sudjeluje kao stranka u postupku oduzimanja**. Naime, ta direktiva državama članicama propisuje poduzimanje nužnih mjera kako bi osobe na koje se odnose mjere koje ona predviđa, uključujući treće osobe koje tvrde ili za koje se tvrdi da su vlasnici imovine koju se namjerava oduzeti, **imale pravo na učinkovito pravno sredstvo i na pravično suđenje u svrhu zaštite svojih prava**¹⁰. Osim toga, navedena direktiva predviđa nekoliko posebnih jamstava kako bi se osigurala zaštita temeljnih prava trećih osoba. Među tim jamstvima nalazi se **pravo na odvjetnika tijekom čitavog postupka oduzimanja**¹¹, koje očito podrazumijeva pravo trećih osoba na saslušanje u okviru tog postupka, uključujući pravo na ostvarivanje njihova prava vlasništva nad imovinom na koju se oduzimanje odnosi¹².

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

³ Članak 8. stavak 8. Direktive 2014/42

⁴ Članak 5. stavak 2. Direktive 2014/42

⁵ Članak 5. Direktive 2014/42

⁶ Uvodna izjava 20. Direktive 2014/42

⁷ Uvodna izjava 21. Direktive 2014/42

⁸ Članak 5. stavak 1. Direktive 2014/42

⁹ Članak 6. Direktive 2014/42

¹⁰ Članak 8. stavak 1. Direktive 2014/42

¹¹ Članak 8. stavak 7. Direktive 2014/42

¹² Članak 8. stavak 9. Direktive 2014/42